

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У роботі досліджено поняття «конкурентоспроможність підприємства», розглянуто його сутність та властивості, а також систематизовано основні теоретичні аспекти підвищення конкурентоспроможності підприємства.

Ключові слова: конкурентоспроможність, переваги, аспекти, властивості, підприємство, підвищення.

Abstract

In the work the concept of "competitiveness of the enterprise" is investigated, its essence and properties are considered, as well as systematized the basic theoretical aspects of increasing the competitiveness of the enterprise.

Keywords: competitiveness, benefits, aspects, properties, enterprise, enhancement.

Вступ

Проблема управління конкурентоспроможністю підприємства набуває все більшої актуальності для сучасних підприємців, адже світова криза загострила ситуацію в конкурентній боротьбі підприємств. Без вчасного виявлення й аналізу аспектів безпосереднього впливу на конкурентні позиції підприємства, його керівництво унеможливило розробку та впровадження комплексу заходів для підвищення ефективності діяльності підприємства. Питаннями розкриття сутності та шляхів підвищення конкурентоспроможності підприємства займалися чимало українських та зарубіжних вчених, з них: П. Друкер, Ф. Котлер, Р. Коуз, М. Портер, Д. Рікардо, Й. Шумпетер, О. Савицька, Л. Артеменко, В. Базилевич, І. Булах, Л. Довгань, М. Желіховська, Л. Карпенко, Б. Кваснюк, С. Клименко, О. Кузьмін, Т. Надтока, С. Пермінова, С. Савчук, В. Фролова, Н. Хрущ.

Метою роботи є розкриття властивостей поняття «конкурентоспроможність підприємства», а також систематизація існуючих теоретичних аспектів підвищення конкурентоспроможності підприємства.

Результати дослідження

Для того, щоб визначити теоретичні аспекти підвищення конкурентоспроможності підприємства варто визначитись з тим, що являє собою дане поняття, адже загальноприйнятого трактування не існує. Тому, на основі вже проведених досліджень вчених [1-6], можна навести таке визначення поняття «конкурентоспроможність підприємства» - це здатність підприємства випускати та реалізовувати конкурентоспроможну продукцію, котра матиме конкурентні переваги порівняно з товарами-аналогами конкурентів у певний проміжок часу на визначеному ринку, а також формувати динаміку результативності позитивних змін основних показників прибутковості й підвищення вартості власного капіталу компанії [1].

Також у зв'язку із великою кількістю визначення поняття «конкурентоспроможність підприємства», є доцільним охарактеризувати основні властивості даного поняття. Отже основними властивостями є:

- Атрибутивність – це виділення унікальної характеристики, яка формує конкурентну перевагу підприємства ;
- Відносність – це процес визначення та дослідження конкурентоспроможності підприємства порівняно з його конкурентами, які виготовляють аналогічну продукцію чи товари-замінники;
- Просторовість – конкурентоспроможність підприємства визначається у межах певного ринку, тобто за однакових умов підприємство може вважатись конкурентоспроможним на одному ринку, та неконкурентоспроможним – на іншому;
- Динамічність - підприємство може бути конкурентоспроможним в одному періоді, і втратити ці позиції в іншому;

- Предметність - передбачає виокремлення переліку та сукупності параметрів, які формують конкурентоспроможність підприємства;

- Системність - це врахування всієї сукупності, або максимально можливої кількості, параметрів та умов, що формують конкурентоспроможність підприємства, а також взаємозв'язки між ними та взаємовпливи;

- Врахування внутрішніх та зовнішніх умов функціонування - при оцінюванні, прогнозуванні та управлінні конкурентоспроможністю підприємства потрібно враховувати всю сукупність факторів, які здійснюють, або можуть здійснювати вплив на її формування [2].

У вітчизняній і зарубіжній літературі широко представлені фактори, що забезпечують конкурентні переваги підприємства. Науковці залежно від своїх поглядів і області досліджень обґрунтовують різний набір аспектів, що впливають на конкурентоспроможність підприємств. Узагальнення точок зору вчених дозволили сформуванню переліку теоретичних аспектів підвищення конкурентоспроможності підприємств (рис. 1).

Рисунок 1 – Основні теоретичні аспекти підвищення конкурентоспроможності підприємства (розроблено за даними [2-8])

Отже, орієнтованість на зміни ринкових потреб, за рахунок налагодження або корегування існуючих взаємозв'язків внутрішнього та елементами зовнішнього середовища (споживачами, конкурентами, постачальниками) формує ефективний механізм діяльності інноваційного розвитку підприємства та направлений на підвищення рівня конкурентоспроможності.

Висновки

З огляду на все вищезазначене, можна зробити висновок, що конкурентоспроможність підприємства – це здатність підприємства випускати та реалізовувати конкурентоспроможну

продукцію, котра матиме конкурентні переваги у певний проміжок часу на визначеному ринку, підвищуючи цим самим рівень прибутку. Також варто відмітити що дане поняття включає такі властивості: атрибутивність; відносність; просторовість; динамічність - підприємство може бути конкурентоспроможним в одному періоді, і втратити ці позиції в іншому; предметність; системність; врахування внутрішніх та зовнішніх умов функціонування. Виділено основні теоретичні аспекти підвищення конкурентоспроможності підприємства які базуються на комплексі заходів задіяних як і у внутрішньому середовищі підприємства так і у зовнішньому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Савицька О. М. Передумови формування стратегії маркетингових комунікацій на засадах системного підходу оцінювання рівня конкурентоспроможності та стану ресурсного забезпечення підприємства [Електронний ресурс] / О. М. Савицька, Д. С. Лізягіна // Ефективна економіка. – 2017. – № 1. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5378>
2. Мануйлович Ю. М. Дослідження сутності та трактування поняття конкурентоспроможності підприємства / Ю. М. Мануйлович // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2013. – № 4. – С. 274-282. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mimi_2013_4_28
3. Мельничук Л. С. Шляхи підвищення конкурентоспроможності українських підприємств / Л. С. Мельничук, О. О. Хізніченко // Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»]. Серія : Економіка. – 2016. – Т. 275, Вип. 263. – С. 102-105. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchducc_2016_275_263_18
4. Пермінова С. О. Підвищення конкурентоспроможності підприємств в контексті їх стратегічного розвитку [Електронний ресурс] / С. О. Пермінова, О. М. Савицька, Я. В. Омельченко // Ефективна економіка. – 2018. – № 1. – Режим доступу: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2018/42.pdf
5. Єпіфанова І. Ю. Напрямки забезпечення конкурентоспроможності підприємств кондитерської галузі в Україні / Єпіфанова І. Ю., Гайдей М. О. // Інвестиції: практика та досвід. – 2016. – №23. – С. 53-57.
6. Шарко М. В. Шляхи та напрями підвищення конкурентоспроможності підприємств харчової промисловості / М. В. Шарко, К. Г. Васильченко // Економіка харчової промисловості. – 2015. – № 1. – С. 38-41.
7. Dzhedzhula V. Methodological bases of concept formation and choice of innovative business strategies / V. Dzhedzhula, I. Yepifanova // Baltic Journal of Economic Studies. – 2018. – Vol. 4, No. 3. – P. 51-59.
8. Каплун І. В. Підвищення конкурентоспроможності підприємства шляхом стратегічного управління / І. В. Каплун, Н. В. Погуда // Інвестиції: практика та досвід. – 2016. – № 12. – С. 74-78.

Діана Олександрівна Гладка – студентка групи МФК-18 м, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: fm.mof14b.hladka@gmail.com

Науковий керівник: *Ірина Юрївна Єпіфанова* – канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів та інноваційного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця

Diana O. Hladka – Department of finance and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: fm.mof14b.hladka@gmail.com

Supervisor: *Iryna Yu. Yepifanova* – Cand. Sc. (Eng), Assistant Professor of Finance and Innovation Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia